

Socioloog Dirk Geldof: ‘Vlaanderen zal nooit meer zo wit zijn als vandaag’

Knack, 11/10/2023

© Sociaal.Net / Lisa Develtere

Tex Van Berlaar

‘Vlaanderen is veel diverser dan we het in onze publieke verbeelding zien.’ Dat is in een notendop de boodschap van socioloog [Dirk Geldof](#) (UAntwerpen en Odisee Kenniscentrum Gezinswetenschappen), coauteur van *Superdivers Vlaanderen. Geografie van een nieuwe realiteit*. Dat boek komt uit in de week waarin [de beledigingen van Vooruit-voorzitter Conner Rousseau aan het adres van de Roma-gemeenschap nog nazinderen](#). Toeval, maar het bevat wel een oproep aan alle beleidsmakers: verlaat het wij-zijdenken. ‘We hebben een te statisch beeld van Vlaanderen’, zegt Geldof. ‘Dat bewees ook de [Canon van Vlaanderen](#). De groeiende superdiversiteit staat erin, maar in een lightvorm, alsof diversiteit louter “meer mensen met migratieachtergrond” betekent. Wat ontbreekt, is dat Vlamingen met migratieachtergrond allesbehalve een homogene groep vormen. Ze komen uit steeds meer verschillende landen, generaties en levensbeschouwingen. En ze beklimmen steeds vaker de sociale ladder.’

De verdere diversificatie van Vlaanderen is ‘onvermijdelijk’, schrijft u.

Dirk Geldof: Ik aarzel soms over dat woord, omdat het een negatieve bijklank heeft. Maar een jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen geven we de boodschap aan lokale besturen dat de diversificatie evident is. Vlaanderen zal nooit meer zo wit zijn als vandaag. Daarmee moeten ze aan de slag.

In bijna alle Vlaamse centrumsteden heeft meer dan de helft van de kinderen een migratieachtergrond, zo blijkt uit de cijfers.

Geldof: Dat toont dat we in het superdiversiteitsdebat te veel gewicht geven aan migratie en asiel. Dat steeds meer wijken divers worden heeft te maken met de leeftijdsstructuur van alle Vlamingen. Kort door de bocht: oudere autochtone Vlamingen overlijden, en meer mensen van niet-Belgische origine komen in de buurt wonen. Ook de stijgende verhuisbewegingen spelen een grote rol. Mensen wonen niet meer heel hun leven in één woning. En dan is er nog de wooncrisis. Voor een aantal mensen wordt de stad onbetaalbaar, en zij moeten een woning zoeken rondom steden.

60 procent van de Vlaamse bevolking woont nochtans in een wijk met een beperkte diversiteit. Dat is 73 procent van het Vlaamse grondgebied.

Geldof: Dat maakt het debat zo moeilijk. Zo vanzelfsprekend superdiversiteit is op veel plekken – zoals Antwerpen, Gent of Brussel – zo bedreigend komt ze elders over. Voor 60 procent van de Vlamingen is het letterlijk ver van hun bed. En op de plekken waar de diversificatie snel stijgt, zoals de Denderstreek en kleine centrumsteden als Temse, Vilvoorde en Boom, is de angst groter. Lokale besturen moeten die spanningen ontmijnen. Het stopt niet bij een integratiecursus voor een nieuwkomer.

Een diverse wijk is vaak een jonge wijk. Toch vinden we net daar het minste groen terug.

Geldof: (*knikt*) Dat is een van de meest confronterende eigenschappen van die wijken. Met uitzondering van residentiële expatwijken zoals in Woluwe heeft de overgrote meerderheid van de diverse wijken het minste privégroen én het minste publieke groen. Bovendien zijn de gezinnen er talrijker en is de woonoppervlakte kleiner. Kortom, de meest kindrijke wijken hebben de minste speelruimte.

Verklaart dat ook de spanningen in zulke buurten?

Geldof: Die woonomstandigheden kunnen inderdaad gepaard gaan met een intenser straatleven, inclusief territoriumconflicten tussen groepen. Lokale besturen moeten dat probleem managen door ontmoetingsplaatsen te creëren. Het Antwerpse Park Spoor Noord is een topvoorbeeld. De buurt is een van de meest arme en superdiverse van Antwerpen. Twintig jaar geleden vreesde men in de gemeenteraad dat het park onvermijdelijk voor overlast zou zorgen. Wat blijkt? Dankzij het ontwerp, het beheer en de controle door politie en buurttoezichters is het een veilige plek. Een belangrijke les: zorg voor *eyes on the street*. Zo hang je niet af van camera's, zoals aan Brussel-Noord, waar het na de kantooruren uitgestorven is.

Het Vlaams Belang zal uw boek lezen en denken: de 'omvolking' is een feit. U bent bezorgd dat de media te lichtzinnig omspringen met dat woord.

Geldof: Het is een zeer problematische term. Wij proberen de media een taal aan te reiken die de veranderingen in de samenleving niet weergeven in problematiserend taalgebruik. Het omvolkingsdiscours zaait angst en polarisatie. Aan al wie daar het bewijs in ziet van 'omvolking', antwoord ik: dit zijn kinderen van Vlaanderen.

Dirk Geldof et al, Superdivers Vlaanderen. Geografie van een nieuwe realiteit. ASP, 150 blz.